

DISPUTATIONIS IV.
THESES
DE
FERIIS, DILATIONI-
BUS, ET EDENDO:

Quas cælesti favore & præside
CL. ET IVRISCONSULTISSIMO
VIRO DN. IULIO PACIO, I.V.D.
PRORECTORE *Magnifico, &*
in Academia Heidelbergensi
Professore publico primario,

Intra privatos parietes defen-
dere conabitur

M. BALTHASAR KISEVVETTER
JUNIOR, SERBESTANUS.

Ad xx. diem Maij, Ann. 92.

HEIDELBERGÆ,
Typis Abrahami Smesmanni.
cIo. Io. xcii.

1592

3/

AMPLISSIMO ET PRVDEN-
TISSIMO SENATVI SERBESTA-
NO, DOMINIS CONSVLIB. AC SE-
NATORIBVS, DN. AC PATRONIS
SVIS SVMMA OBSERVAN-
TIA COLENDIS,

HASCE THESES DEDICAT
GRATITVDINIS ERGO

M. BALTHASAR KISEWETTER I.
VESTER ALVMNVS.

DISPUTATIO QUARTA
DE FERIIS, DILATIONI-
BUS, ET EDENDO.

THESIS PRIMA.

FERIÆ sunt dies quieti à litibus vel vacationes à forensibus negotijs *a*.

a l. pl. C. eod.

II.

Dividuntur in solennes seu ordinarias & in repentinās seu extraordinarias *b*: quarum certæ non sunt species, sed ex causis variis variè & arbitrato indicentis distinguuntur *c*.

b l. 3. §. si feria. C. de dilat. VVesemb. h. t. n. 3. Azo. in summat. de feriis n. 2.

c l. sed etsi 24. §. si feria ex quibus causis maio.

III.

Solennes rursus subdividuntur in sacras & necessarias: illæ divini cultus *d*, hæ autumnalium fructuum colligendorum causa sunt institutæ & concessæ *e*. Repentinæ, quibus ob remp. bene malève gestam, adventum, inaugurationem, nuptias principis *f*, à causis forensibus cessatur.

d l. 2. 3. 6. 7. 8. & ult. C. de dilat. *e* l. 5. 7. C. eod. l. 4. h. t.

f l. 1. 4. C. eod. Speculator eod. dicto §. si feria VVesemb. n. 3. h. t.

IV.

Constituebantur autem olim feriæ à Magistratibus majoribus nempe Dictatore, Consule, Præto, Præsede *g*: hodie verò à Principe indicuntur *h*: quem

A ij libet

libet tamen iudicem ferias à Principe vel lege indictas & definitas pro ratione temporis usufq; oportunitate, moderari posse, in aperto est *i*.

g *d.l. sed et si 26. l. si in aliquam de off. Procu. l. 5. 9. C. eod. l. praesides h. t. VVesemb. h. t. nu. 4. h gl. & DD. in d. l. 4. & d. l. praesides ubi Barth. & las. arg. l. 4. C. eod. i gl. & DD. in d. l. 4. C. eod. & d. l. praesides h. t. Spec. de feriis §. 1. n. 4.*

V.

Hisce diebus omnes cessant actus, tam publici quàm privati *k*, si modò contentiosæ fuerint jurisdictionis: nam quæ sunt voluntariæ: etiam in feriis rectè celebrantur *l*.

k *l. actus 8. C. h. t. l d. l. actus VVesemb. n. 5. h. t.*

VI.

Simili modo quæ expediri, nec differri reip. interest *m*, & quæ ad ipsarum feriarum defensionem *n* aut annonam publicam pertinent *o* omni tempore rectè peraguntur.

m *l. pen. C. eod. n l. 5. h. t. VVesemb. n. 5. h. t. o l. 5. C. eod.*

VII.

Hoc loco non incommodè agitari potest illa quaestio: an citatio die feriato facta valeat? cujus in feriis sacris *p* & repentinis *q*, negativam: in rusticis verò affirmativam tuebimur *r*.

p *text. expressus in l. dies fin. C. eod. q* *arg. l. 1. 7. Cod. eod.*

r *arg. l. 1. h. t. Geyl. lib. 1. Obser. 53. n. 1.*

VIII.

An verò feriis partes renunciare queant, ita ut actus celebratus sit validus, etiam controvertitur? & fortius est, sacris & repentinis non posse, adeo ut processus illis diebus factus etiam de consensu partium annulletur *s* rusticis autem feriis rectè renunciari posse minimè ambigimus *t*.

f d. l.

¶ d.l.1. & l. si feriat 6. ff. h. t. Maranth. par. 4. de act. editis n. 83.
84. cum seqq. distinct. 16.

† d.l.1. Et tantum de feriis, sequitur de dilationibus.

IX.

Dilationes autem propriè nihil aliud sunt quàm assignatio certæ diei seu termini, quo causam tractari oportet, cum justo temporis intervallo factæ u.

u VVesemb. h. t. n. 9.

X.

Eæ non inconcinnè dividuntur in peremptorias & dilatorias, judiciales & extrajudiciales, legales & cõventionales vñ judiciales vicissim subdividuntur x in Citatorias, Deliberatorias, Probatorias & similes.

vñ VVesemb. h. t. n. 11. x vide Speculat. de dilat. §. 1.

XI.

Causa dilationum efficiens est, quòd dantur aut à lege y, aut à iudice z, aut consuetudine seu statuto a, aut partium conventionione b. Causa *περὸν τῆς πρὸς τὸν κριτὴν* est petitio partis c quanquam interdum etiam proprio motu & arbitrio terminum iudex præstituat aut pro- roget d.

y l. 1. 4. de rei iud. tt. ff. & C. de tem. appell. z Spec. de dilat. §. se- quitur in fine. a Barth. in l. si arrogator de adopt.

b c. pastoralis 27. §. cum autem de off. deleg. l. de die 8. qui satisfacere cog. c. cum causam de appell.

d Spec. de dilat. §. 2. n. 6.

XII.

Materia sunt omnes causæ tam civiles quam crimi- nales e, etiamsi crimen sit notorium f: sed in civili- bus quandoque ex magna causa nova datur dilatio g ob legitimum sc. impedimentum h quod de tempo- re litis contestatæ est intelligendum. Nam ante eam reo triplex ex lege est concessus terminus i.

e l. fin. h. t. f gl. in l. lectus C. de his qui not. infam. l. cum reis 8.

A ij l. fin.

l. fin. C. de pæn. g Spec. eod. §. nunc videndum n. 9.
h l. oratione h. t. las. & DD. in d. l. fin. Maranta de dil. n. 6. 7. 8. 9.
cum seqq. i l. ad peremptorium cum seq. de iud.

XIII.

Illud in genere tenendum, materiam dilationum esse amputandam *k*, præsertim in causis summariis *l*: quia cursim lites expediri, publicè interest *m*.

k l. 2. C. de temp. appel. l Clem. saepe de V. S.

m l. properandum C. de iud. l. quidam si cert. pet. Clem. dispendiosam de iud.

XIV.

Forma dilationum est, ut dentur parte citata *n* & cum quadam summaria causæ cognitione *o* utque spatium à lege concessum iudex sequatur aut extendat, non etiam facile minuat *p*: in termini etiam assignatione exprimere iudex debet, quid in termino agi oporteat *q*.

n Spec. de dilat. §. 2. n. 1. o l. à procedente C. eodem Spec. §. ult. n. 20. p DD. in l. 1. C. eod. Mar. de dila. n. 25. Spec. §. ult. n. 13. q Spec. de dila. §. ult. in fine.

XV.

Quia etiam dilationes in hunc finem sunt concessa, ut litigatores idoneum habeant spatium sese ad iudicium præparandi & instruendi *r*, communes eæ utrique parti erunt *s*. Ac dilatione pendente excusabitur à pœna & mora, nihilque erit innovandum *t*, & cum eius terminus venerit, vim habebit sententiæ interlocutoriæ *u*.

r l. 1. in verbis spatium instructionis. s l. perenda in fin. C. de temp. in integr. restitut. t l. 3. Cod. eod.
u l. qualem 20. de recept. arbi.

XVI.

Hæc etiam de dilationibus, nunc ordo requirit ut de edendo dispicamus. Quia verò potissimum & pri-

primo loco libellus in iudicio editur *vv*, non alienum
erit quædam de libellorum materia præmittere.

vv l. properandum C. de iud. l. quidam si cert. pet.

XVII.

Libellus diminutivum à libro est: unde charta olim
conficiebatur ac in genere omnem significat & scri-
pturam figuratè materia pro re quæ ea continetur,
sumpta. Propriè autem hac in materia libellus pro
scriptura, quæ actionem continet, accipitur *y*.

x Spec. de dilat. §. 2. n. 1.

y l. à procedente C. eod. Spec. §. ult. n. 20.

XVIII.

Eius partes numerantur tres. 1. Major propo-
sitiō, quæ justam ex jure petitionis causam ostendit.
2. narratio seu minor, qua infertur in proposita spe-
cie facti, eam justam petitionis causam subesse. 3. pe-
titiō seu conclusio quæ utramque propositionem con-
jungit, & minorem majori includit *z*. Est igitur li-
bellus, quidam q. Syllogismus practicus & judicialis.
Speculator *a* paulò aliter partes eas recitat.

*z Vide Iason. Zas. & alios in pr. Inst. de act. & Barth. in l. si prius
de nov. op. nunc. a. de lib. concep. §. quid libellus n. 3.*

XIX.

Species libellorum usitatè duæ ponuntur: alter est
libellus conventionalis sive civilis à conveniendo di-
ctus *b*, aliter criminalis *c*. Propria libelli sunt, esse ro-
tundum, dilucidum concludentem, non obscurum,
non incertum, neque generalem aut alternativum *d*.

b Cap. fin. ext. de lib. obla. gl. in c. 1. eod. t.

c l. libellorum §. de accusat. Spec. de lib. obl. in d. c. 1.

d Spec. de lib. concep. §. ult.

XX.

Causa efficiens est lex, quæ libellum offerri dispo-
nere:

nite: offerri autem jubet principaliter judici *f* com-
petenti *g*: quia huius officium super petitione implo-
ratur *h*, deinde etiam parti adversæ *i*.

e *auth. offeratur C. de lib. obla. f c. 1. de lib. obla. Spec. S. restat in*

pr. eod. ti. g Spec. eod. t. S. nunc videamus in fin.

h l. 4. C. depos. i d. auth. offeratur l. 1. in pr. h. t.

X X I.

Quod ad materiam attinet in omnibus causis offe-
rendus est libellus de quibus constituitur iudicium,
& inter duos lis est *k*: tam civilibus quàm criminali-
bus *l* tam petitoriis *m*, quàm possessoriis *n*: non tamē
semper in causis summariis *o* puta executionibus *p*: in
his enim qualiscunque petitio etiam sine scriptura
sufficit quemadmodum & cum per modum inquisi-
tionis proceditur *q*, aut iudicis officium extra ordi-
nem imploratur *r*.

k Spec. de lib. concep. S. nunc dicendum per c. licet de Simon.

l d. l. libellorum de accusat. m l. si in rem 6. de rei vindicat.

n Spec. præal. loc. n. 2. S. fin. Inst. de interd. o Clem sepe verb. li-
bellum non exigat ubi gl. de V. S. p Spec. præal. loc. n. 17.

q l. 4. ubi gl. ad verb. continua C. de Apost. c. cum olim de testibus.

r Spec. præal. loc. n. 7.

X X I I.

Forma libelli etsi maximè juxta stylum & consue-
tudinem cujusque curiæ est concipienda *s*: tamen
ubi nulla specialis extat consuetudo, scripto com-
plectenda est *t*: ea ratione, ut hæc quinque subsequē-
tibus versiculis comprehensa contineat.

*Quis, quid, coram quo, quo iure petatur, & à quo,
Rectè compositus quisque libellus habet u.*

s Spec. eod. t. S. nunc dicendum n. 3. & in S. fin. in princ. l. 3. l. fin. de
test. t l. 1. verb. describatur h. t. & d. auth. offeratur.

u vide Host. de lib. obla.

Finis

XXIII.

Finis libelli est, ut agentis desiderium proponat *vv*,
 judicem & adversariū de specie futuræ litis instruat *x*
 & sit fundamentum judicij. Nam & probationum
 articuli, ad libelli formam accommodandi sunt *y*, &
 sententia secundum eundem ferenda *z*.

vv l. 1. de postul. *x* l. 3. C. eod. l. 1. h. t. *y* l. licet 9. §. 16. de
 probat. c. significaverunt de testibus. Host. in rubrica de pro-
 bat. n. 5. *z* l. fin. C. de fideic. libert. l. ut fundum com. divi.

XXIV.

Quare ut rectè ordinetur, ac super certa realiqua
 fundetur judicium, necesse est, ab actore etiam non
 monito *a*, ultrò libellum offerri *b*, eiusque ommissio vi-
 tiat processum *c*.

a Spec. de lib. obla. §. utrum n. 4. *b* auth. offeratur C. de lit.
 cont. *c* Spec. praal. loc. §. nunc dicendum n. 14. per not. in
 c. 1. de lib. obl. & in l. prolatam C. de sent. & interloc. omn. iud.

XXV.

Unde meritò libellus substantialibus judiciorum
 annumeratur *d*. Nam libello existente nullo, proces-
 sus redditur nullus *e*. Quare & iudex ineptum respe-
 ctu juris, non facti *f*, aut contra stylum curiæ forma-
 tum *g* ex officio, ne sententia reddatur retro nulla *h*,
 rejicere potest. Si tamen intentio sit apta, sustineri
 libellus debet, etiamsi petitio sit inepta *i*: nam in du-
 bio & quoad fieri potest, sustinendus est *k*, ut inclu-
 dat intentionem libellantis *l*.

d Spec. d. l. utrum. *e* c. examinata ubi Fel. n. 14. de iud. gl. ad
 verb. secundum test. de obligat. c. 1. ubi Can. ext. de lib. obla.

f Panorm. in c. examinata n. 21. de iud. *g* Fel. in c. 2. de lib. obla.
 Guid. Pap. in proæm. decis. vide etiam Tiraqu. in Tr. de pæn.

in pr. n. 7. *h* Fel. in d. c. examinata n. 14. *i* Fel. praal.
 loc. n. 11. *k* l. si quis 66. de iud. *l* Anch. Consil. 148. ad

B

pre-

predicta n. 6. per Innoc. in c. fin. de lib. obla. Panor. in d. c. examinata n. 18. Rom. cons. 245.

XXVI.

Adeò ut ex narratis sufficiat resultare jus agendi implicitè, ut nostri loquuntur, & id postea in probationibus explicitè declarari *m*: & qualitercunque possit commodè interpretari, procedat *n*: & super parte eius apta totus fundandus sit processus, etiam si in reliquis sit ineptus *o*.

m Anch. d. cons. 148. n. 6. *n* Bal. in l. Polla. n. 7. C. de his quibus ut ind. per Inno. in d. c. examinata.

o Bal. in c. 1. n. 4. de mil. vas.

XXVII.

Ad effectum libelli illud pertinet, quod eo complexa videatur actor confiteri *p*.

p Panor. d. c. examinata n. 3. 4.

XXVIII.

Utrum autem libellus emendari aut mutari possit, etsi variè disputatur *q*, tamen communis conclusio est emendari & declarari ad sententiam usque *r*, mutari verò, & substantiam eius corrigi duntaxat ad litem usque contestam *s*. Nos utrunque ad sententiam definitivam fieri posse defendemus.

q in l. 3. C. de eden. S. si minus Inst. de act. Spec. de concep. lib. §. nunc ostendamus. *r* l. 4. S. fin. de nox. act. l. 4. l. si quo 44. de pet. her. *s* DD. in d. l. 3. C. eod. Can. in c. inter de fid. instru. Ias. in S. omnium n. 157. Inst. de act.

XXIX.

His itaque præmissis de edendo videamus, quæ propria est huius tituli tractatio. Edere significat aliquid in publicum proferre, enunciare vel profiteri *r*. In hac verò materia edere propriè est copiam describendi

bendi adversario facere, seu libello quid complecti,
eumq; dare describendum adversario aut dictare u.

t l. si sine 22. §. si procurat. 4. rem rat. hab. l. 1. de off. Cons. l. si quis
6. §. si initium de edend. u l. 1. l. 6. §. adiles h. t.

XXX.

Editio alia est judicialis, alia extrajudicialis vv. Item
alia libelli, alia instrumentorum, alia rationum, alia
actorum x. Causa efficiens remota est edictum Præ-
toris y, quo necessitas editionum imposita & intro-
ducta est: Propinqua, jussum iudicis, qui editionem
fieri oportere decernit z: aut ex officio Mercenario,
quando in iudicio propter actionem editio postula-
tur a: aut officio nobili, quando extra iudicium, vel
sine circumstantia actionis ea est petita b. Causa *κατασκευαστική*
est petitio partis sine qua iudex editionem
non decernit c.

vv *Immol. in c. 1. de probat.* x vide gl. *Alex. Ias. & DD. in rubr.*
C. eod. y l. 1. l. 6. §. *Prætor. h. t. l. 3. C. eod.*

z l. 1. in verbis: *ad officium iudicis ubi gl. & DD. C. de eden. l. ubi 8.*
in verbis decerneretur à Prætoze h. t. Ias. in l. quadam n. 4.
h. t. l. 2. in verbis: is apud quem agitur, iubebit C. eod.

a gl. in l. 1. & 2. l. non est novum 5. C. eod. b l. 1. quem. test aper.
l. ubi 8. ubi gl. ad verba iudicis officium h. t. c Ias. in l. qua-
dam n. 4. h. t. per leg. si quis 6. §. pertinere h. t.

XXXI.

Materia sunt omnia instrumenta, quibus actor in
iudicio usus est d: libellus, rationes, iudicia, arti-
culi e.

d l. 6. §. ex hoc edicto h. t.

e l. 2. ubi Ias. n. 2. 3. C. eod.

XXXII.

Quod ad firmam attinet, olim qui ab argentario
petebat rationes edi, iusiurandum dare cogebatur,
se non

se non calumniae & vexandi argentarij causa petere f:
sed hoc non multum hodie usurpatur: in iudiciis
quoque non usquequaque obtinet, cum alias in his
de calumnia jureturg, & ex dispositione legis talis
editio facienda sit.

f l. nimis grave C. de test. l. 1. C. eod. c. 1. de probat.

g l. quasitum §. fin. de peric. & com. rei vend.

XXXIII.

Finis editionis, quæ initio litis fit, est: ut adversa-
rius instrui possit de futura litis specie h, ac inspecto
iure actoris, deliberare, utrum contendendum pu-
tet, annon? Et si putet, ut veniat instructus ad re-
spondendum i.

h l. 1. h. t. l. 3. C. eod.

i d. l. 1.

1077

ULB Halle 3
003 252 035

Sb.

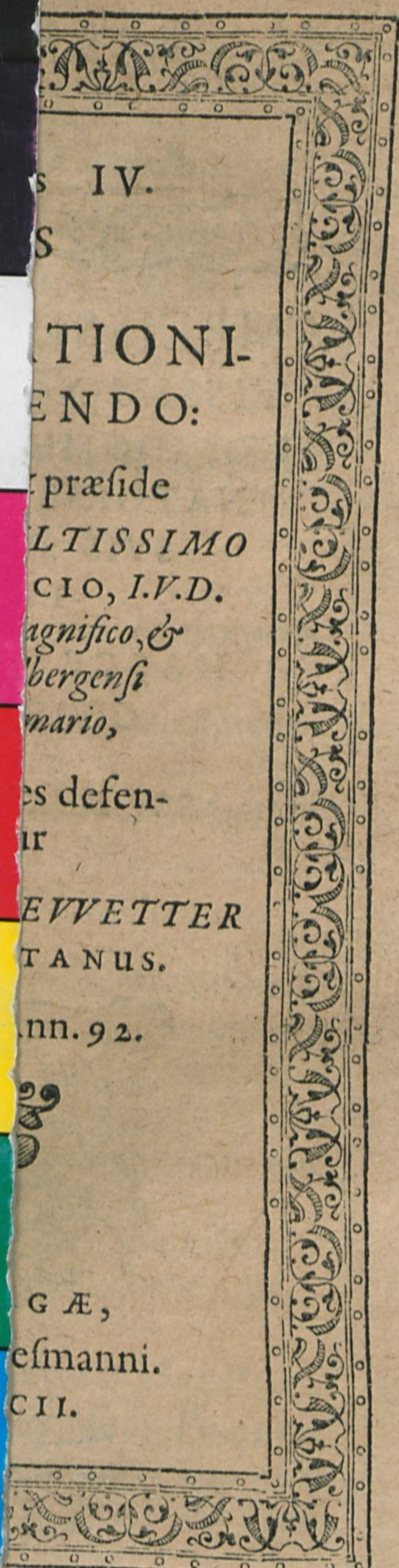

Inches
Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

IV.
S
TIONI-
ENDO:
præsida
LTISSIMO
CIO, I.V.D.
agnifico, &
bergensi
mario,
es defen-
II
EVVETTER
TANUS.
nn. 92.
G Æ,
esmanni.
CII.

1592
3/

